

Exnr: 5 van 12 Exn.

Defensie

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingen- en
Veiligheidsdienst
Kabinet van de Directeur

Bezoekadres
Frederikkazerne, Gebouw 32
van der Burchlaan 31
Postadres
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Nota

Aan Voorzitter en leden van het Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

Datum 6 maart 2008
Ons kenmerk DIS2008006293
Onderwerp Voortgangsrapportage Buitenlandtaak MIVD 2007

Hierbij bied ik u de voortgangsrapportage Buitenlandtaak 2007 van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) aan ter behandeling in het Comité Verenigde Inlichtingendiensten Nederland van 14 maart a.s..

Zonder bijlage is deze nota ongerubriceerd.

Directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst,

Drs. J. W. C. M. Cobelens
Generaal-majoor

Bijlage: -1-

10-3-2007

Voortgangsrapportage buitenlandtaak MIVD 2007

In het kader van het Besluit van 1 december 2006 tot de aanwijzing van onderwerpen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, onder d, respectievelijk artikel 7, tweede lid, onder e, van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2002, zijn in het belang van de nationale veiligheid de volgende onderwerpen aangewezen:

- a. Ontwikkelingen op het gebied van internationaal terrorisme;
- b. Ontwikkelingen in landen die relevant zijn in het kader van de proliferatie van massavernietigingswapens en hun overbrengingsmiddelen;
- c. Politieke, etnische of religieuze spanningen of geschillen in specifieke landen of regio's, ongeacht of zij binnen of tussen landen optreden, die kunnen leiden tot een bedreiging voor de internationale stabiliteit of de internationale rechtsorde;
- d. Ontwikkelingen die de Nederlandse en Europese energievoorzieningszekerheid in gevaar kunnen brengen

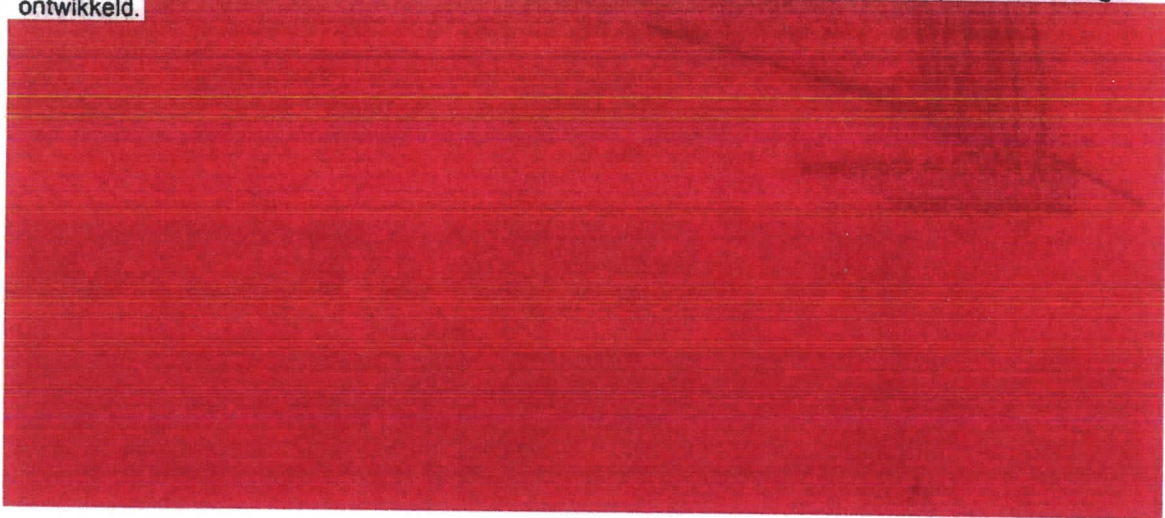
Highlights

Per land of thema volgt, waar relevant, een overzicht van de inzet van de MIVD onderzoekscapaciteit en de belangrijkste ontwikkelingen die zich in de rapportageperiode 2007 hebben voorgedaan. Uitgangspunt daarbij zijn de onderwerpen waarvoor de MIVD in het aanwijzingsbesluit als verantwoordelijke dienst is aangewezen dan wel, wanneer geen verantwoordelijke dienst is vastgesteld, onderwerpen met prioriteit hoog in de aanwijzing.

a. Ontwikkelingen op het gebied van internationaal terrorisme

- **Afghanistan**

Het Team Afghanistan heeft in 2007 de Taliban-organisatie in Afghanistan in kaart gebracht en heeft hiervan een gevalideerd beeld op strategisch en regionaal niveau alsmede voor de provincie Uruzgan ontwikkeld.

Er is in 2007 gerapporteerd over internationale, sociale, economische, politieke en militaire ontwikkelingen die een rol spelen bij de stabilisering van Afghanistan. Daarnaast is dagelijks een rapportage opgesteld ten behoeve van de planning en de uitvoering van de missie in Afghanistan/Uruzgan.

- **Westelijke Balkan**

b. Ontwikkelingen in landen die relevant zijn in het kader van de proliferatie van massavernietigingswapens en hun overbrengingsmiddelen;

De MIVD richt zich wat betreft dit onderwerp op de voortgang van de programma's voor chemische, biologische, radiologische en nucleaire (CBRN-)wapens en bijbehorende overbrengingsmiddelen van Iran, en Syrië en niet-statelijke actoren. Tevens richt de MIVD zich op het onderwerp *Proliferation Security Initiative (PSI)* voor zover dit verband houdt met proliferatie gerelateerde activiteiten door koopvaardij schepen.

- **Iran**

In het kader van het Gezamenlijk Operationeel Onderzoek Proliferatie, (GOOP), conform het convenant MIVD-AIVD van 8 juli 2005, is door de MIVD en de AIVD wetenschappelijk onderzoek geïnitieerd en zijn gezamenlijk (AIVD-MIVD) inlichtingenproducten geconcipeerd.

Iran heeft ongeveer 3.000 ultracentrifuges in de civiele verrijkingsinstallatie nabij Natanz geïnstalleerd

• **CBRN-terrorisme**

Ten aanzien van CBRN-terrorisme is onderzoek gedaan naar de toepassing van microreactoren voor het vervaardigen van chemicaliën als relatief eenvoudig alternatief voor de verwerving van door proliferatiefora gecontroleerde stoffen door statelijke en niet-statelijke actoren. Daarnaast is gerapporteerd over aanslagen met chloorgas in combinatie met *Improvised Explosive Devices* (IEDs) in Irak.

In het kader van passieve verdediging tegen nucleaire, biologische, chemische en radiologische wapens werd onder andere wetenschappelijk onderzoek geïnitieerd naar dreigingaspecten van vrij toegankelijke synthese en productiemethoden van chemische en biologische agentia. Over dit onderzoek wordt in 2008 gerapporteerd.

Rapportages zijn uitgebracht over aanslagen met chloorgas in Irak, de CBRN-dreiging in Afghanistan en de drempelverlagende technieken voor het kunnen produceren van voorlopers voor chemische wapens.

• **Proliferation Security Initiative (PSI)**

Voor alle aandachtsgebieden geldt dat bijzondere aandacht geschonken is aan het in kaart brengen van verwervingsnetwerken en hun *modus operandi* ten behoeve van Iraanse en Syrische programma's voor massavernietigingswapens en hun overbrengingsmiddelen

- c. **Politieke, etnische of religieuze spanningen of geschillen in specifieke landen of regio's, ongeacht of zij binnen of tussen landen optreden, die kunnen leiden tot een bedreiging voor de internationale stabiliteit of de internationale rechtsorde.**

- **Afghanistan**

De inlichtingenondersteuning van de verschillende missies in ISAF- en OEF-kader waar Nederlands defensiepersoneel bij betrokken is, heeft bij de MIVD de hoogste prioriteit. Er is een speciaal (productie)Team actief belast met deze ondersteuning. Centraal daarbij staat zuidelijk Afghanistan, waaronder in het bijzonder de provincie Uruzgan.

inspanningen van Team Afghanistan hebben geresulteerd in een groot aantal inlichtingenproducten (zoals dreigingsanalyses, (dagelijkse) briefings, speciale inlichtingenrapporten) ten behoeve van behoeftestellers binnen en buiten de Defensie-organisatie.

De MIVD-informatiepositie over Uruzgan en de factoren die van invloed zijn op de operatie zijn in 2007 verbeterd.

Niettemin blijkt dat het lastig is goede informatie te verwerven onder de lokale bevolking en vereist de inlichtingeninspanning doorlopend veel aandacht. De MIVD is er echter in geslaagd in het eerste halfjaar van 2007 de plannen van de Taliban om Chora aan te vallen tijdig te onderkennen, waarbij doorlopend operationele inlichtingensteun aan de Task Force Uruzgan werd geboden. In de tweede helft van het jaar was het ruim voortijdig onderkennen van de aanval op Deh Rawod een sprekend voorbeeld van de verbetering van de inlichtingenketen.

Voor inhoudelijke bijdrages wordt verwezen naar de dagelijkse intsum, de weekoverzichten en supintreps

Over internationale, sociale, economische, politieke en militaire ontwikkelingen die een rol spelen bij de stabilisering van Afghanistan is regelmatig gerapporteerd. Daarnaast zijn dagelijks rapportages opgesteld ten behoeve van de planning en uitvoering van de missie in Afghanistan/Uruzgan.

- **Bosnië-Herzegovina**

Het Team Balkan heeft in dit licht in 2007 gerichte analysecapaciteit en speciale inlichtingenmiddelen, zoals menselijke bronnen, ingezet ten behoeve van het monitoren van het vredesproces in Bosnië-Herzegovina

Aan het einde van 2007 is de inspanning met betrekking tot Bosnië teruggebracht om meer aandacht te kunnen besteden aan Kosovo

In Bosnië-Herzegovina zorgen interetnische tegenstellingen voor het uitblijven van effectief centraal staatsgezag. Het vredesproces bevindt zich in een impasse en in sommige opzichten is sprake van regressie. De Bosnische politiek wordt gedomineerd door enerzijds Bosnisch-Servische en Bosnisch-Kroatische partijen die geen verdere bestuurlijke integratie wensen en anderzijds een moslim partij die alleen lippendienst belijdt aan het idee van integratie, maar in de praktijk vooral uit is op het consolideren van de eigen machtspositie. Deze partijen hebben in 2007 een nieuw elan getoond ten aanzien van de internationale presentie en hun bereidheid om de internationale richtlijnen te volgen is sterk afgenomen.

- **Servië en Kosovo**

Zowel de binnenlandse- als de buitenlandse politiek in Servië worden gedomineerd door de politieke strijd tussen de DSS van premier Kostunica en de DS van president Tadic. Deze tweespalt en de continuerende onduidelijkheid aangaande de definitieve status van Kosovo verhinderden een coherent regeringsbeleid in 2007. De situatie in Kosovo wordt voor een belangrijk deel gekenmerkt door aanhoudende etnische spanningen en het daaraan gerelateerde risico van *spill-over* naar de omliggende landen met een etnisch-Albanese minderheid blijft aanwezig. Mede hierom heeft het Team Balkan zich gericht op ontwikkelingen die een (potentiële) bedreiging kunnen vormen voor de veiligheidssituatie ter plaatse.

Over de Albanese minderheid en de situatie in Kosovo is regelmatig gerapporteerd.

- **Macedonië en Albanië**

Ten opzichte van Albanië heeft het Team Balkan zich gericht op het volgen van de stabiliteit en de ambities met betrekking tot het toetreden tot Euro-Atlantische structuren van de regering Berisha, wiens machtspositie dit jaar werd uitgebreid met de benoeming van partijgenoot Topi als de nieuwe president van Albanië.

De MIVD heeft zich in 2007 gericht op de verankering van het vredesproces in Macedonië, dat moeizaam verliep. In het bijzonder was er sprake van onrust onder de etnische Albanese als gevolg van het uitblijven van volledige implementatie van het *Ohrid Framework Agreement (OFA)*, dat moet voorzien in een volwaardige integratie van de etnische Albanese in de Macedonische samenleving. Voorts kan de veiligheidssituatie in het noorden van Macedonië instabiel worden genoemd. Criminele groeperingen domineren de regio en grootschalige politie-acties hebben plaatsgevonden. Wegens de nauwe banden tussen de etnisch-Albanese in Macedonië, Kosovo en de Presevo-vallei is de verwachting dat onrust in de ene regio zal overslaan naar het buurland en vice versa. Het sluimerende escalatiepotentieel in Macedonië heeft in 2007 de volle aandacht van het Team Balkan gehad en de MIVD heeft daar over gerapporteerd.

- **Indonesië**

- **Saudi-Arabië**

In vergelijking met de jaren 2003-2004 is de veiligheidssituatie sterk verbeterd. Zowel de weinige steun vanuit de Saudische samenleving voor aanslagen van militanten, als een verbeterd optreden van de veiligheidsinstanties zijn hier debet aan. Niettemin blijft een reële kans op *ad hoc* aanslagen bestaan

Saudi-Arabië heeft zijn buitenlandpolitiek in de afgelopen twee jaar sterk geïntensiveerd. Dit is niet alleen gerelateerd aan de oplopende sektarische tegenstellingen in de regio (en het mogelijke negatieve effect op de eigen, sjitische onderdanen), maar tevens aan het omstreven nucleaire programma van Iran. Saudi-Arabië tracht een tegenwicht te vormen door zich publiekelijk in te zetten voor oplossingen voor regionale crisissituaties om zo de speelruimte van Iran te verkleinen. Het Saudische bewind tracht tevens de potentiële dreiging van een Iraans nucleair wapen tegen te gaan door de slagkracht van de eigen strijdkrachten te verhogen middels omvangrijke wapenaankopen. Tegelijkertijd spant Saudi-Arabië zich in om de bilaterale betrekkingen met Teheran te verbeteren.

Er is in 2007 gerapporteerd over de politieke en militair-strategische situatie in relatie tot de landen binnen het strategisch aandachtsveld. Bijzondere aandacht ging uit naar de interne stabiliteit en de ontwikkelingen binnen de *Gulf Corporation Council (GCC)*.

- **Irak**

In 2007 heeft de MIVD minder aandacht dan voorheen geschonken aan politiek-militaire ontwikkelingen in Irak.

De veiligheidssituatie in sommige delen van het land (in het bijzonder in de hoofdstad Bagdad) is verbeterd na de inzet van extra eenheden door de Verenigde Staten en teruggebracht naar het niveau van begin 2006. Voorts zijn in enkele soennitische gebieden stammilities bewapend om tegenwicht te geven aan de activiteiten van (aan) al-Qa'ida (gelieerde elementen). Dit laat onverlet dat het geweld tussen het verzet en de Coalitie, en tussen sektarische groepen onderling, nog immer zorgwekkend is. Ontwikkelingen op dit terrein zijn van belang voor het beschermen van de eigen eenheden (*force protection*), ingezet in de *NATO Training Mission in Iraq (NTM-I)*.

Gerapporteerd werd over de algemene veiligheidssituatie in Irak, en over Bagdad. Daarnaast is aandacht besteed aan de algehele politieke en militaire situatie in Irak, de relaties met buurlanden en meer specifiek aan de opbouw van veiligheidsorganisaties binnen Irak.

- **Iran**

Iran voert onverminderd een nogal provocatief buitenlands beleid, echter zonder dit met militaire activiteiten kracht bij te zetten. De MIVD heeft zich in de rapportageperiode verder gericht op de beoordeling van de opstelling van Iran tegenover met name Afghanistan en Irak.

Daarnaast is verslag gedaan over de opmerkelijke toenadering tussen Iran en de lidstaten van de GCC (*Gulf Co-operation Council*), in het bijzonder Saudi-Arabië. Voorts zijn de inspanningen gericht op de beoordeling van de interne sociaal-economische ontwikkelingen, alsook op de opbouw van de Iraanse krijgsmacht.

Iran is er veel aan gelegen om, met behulp van de [hoge] oliekomsten, een omvangrijke en goeddeels onafhankelijke militaire industrie op te bouwen. De rapportages hebben ten doel de Defensieleiding tijdig te informeren over relevante ontwikkelingen op dat punt, maar zeker ook om bij te dragen aan de doeltreffende bescherming van NL personeel (*force protection*) in Afghanistan. Iran zou, via zijn invloed op Afghaanse groepen, bij machte kunnen zijn het gevaar voor Nederlands personeel te vergroten.

In rapportages is aandacht besteed aan de algemene politieke, economische en militair-strategische situatie. Tevens is aandacht besteed aan de regionale opstelling van Iran, met name in relatie tot Afghanistan, Irak en de GCC-landen.

- **Grote Meren regio**

Team Afrika heeft zich wat betreft de Grote Merenregio vooral gericht op regionale veiligheidssituatie en de hervorming van de veiligheidssector in de Democratische Republiek Congo (DRC) en Burundi. Wat betreft de DRC volgde Team Afrika deze ontwikkelingen wegens de inzet van Nederlandse militairen ten behoeve van de missies EUSEC DRC (EU-missie belast met de hervorming van het Congolese leger) en EUSEC FIN (project in het kader van EUSEC, specifiek gericht op de hervorming van de personeels- en salaradministratie van het Congolese leger). De Nederlandse deelname aan de missies EUPOL DRC en MONUC werd in 2007 beëindigd.

De aandacht van Team Afrika voor Burundi vloeit in belangrijke mate voort uit de inzet van Nederlandse militairen bij de hervorming van het Burundese leger en de politie. Betrokken militairen zijn gestationeerd op het Burundese ministerie van Defensie, het ministerie van Binnenlandse Zaken en bij VN-missie BINUB (*Bureau Intégré des Nations Unies au Burundi*). Belangrijke prioriteiten voor BINUB zijn vredesbewaring en democratisch bestuur, DDR (ontwapening, demobilisatie en reintegratie) van voormalige rebellen en SSR (staatsveiligheidshervormingen).

Het onderzoek heeft primair geresulteerd in periodieke inlichtingenrapportages en dreigingsanalyses over Burundi en de DRC ten behoeve van de departementsleiding.

De situatie in Oost-Congo blijft een risico voor de regionale stabiliteit. Door het beperkte staatsgezag geldt dit gebied immers nog steeds als belangrijk toevluchtsoord voor buitenlandse militieën. Naast de Rwandese FDLR zijn dat de Burundese FNL en de Ugandese LRA en ADF/NALU. Met name Rwanda en Uganda oefenden in 2007 druk uit op de DRC om deze groepen te neutraliseren. Zij kregen daarbij politieke steun van de Verenigde Naties, de Europese Unie en de Verenigde Staten. De aangewezen partij, te weten het Congolese leger, verkeert echter in een dermate slechte staat, dat zij niet in staat is om tegen deze groepen op te treden.

Rapportage heeft plaatsgevonden over de algemene politieke, militaire en veiligheidssituatie binnen de DRC, Rwanda en Burundi. Tenslotte is in de tweede helft van 2007 aandacht geschonken aan de politieke en veiligheidssituatie in Kenia.

- **IGAD – Sudan**

Hiernaast vereist de aanhoudende crisis in Darfur MIVD-aandacht, alsook de lopende onderhandelingen tussen de Ugandese regering met het *Lord's Resistance Army*.

De ontwikkelingen in Somalië zijn in de verslagperiode onderwerp van onderzoek en rapportage geweest.

Na de snelle omverwerping van de *Union of Islamic Courts* (UIC) hoopte Ethiopië met beperkte inzet de Somalische overgangsregering in Mogadishu te kunnen installeren. Het verzet tegen zowel Ethiopië als de overgangsregering is dermate groot dat Ethiopië zich niet kan terugtrekken zonder dat de regering valt. Mede ook door Eritrese steun aan het Somalische verzet heeft het conflict een regionale dimensie. De beperkte inzet van zowel menselijke bronnen als verbindingsinlichtingencapaciteit heeft de informatiepositie in de verslagperiode versterkt.

De spanningen tussen Ethiopië en Eritrea zijn in de verslagperiode toegenomen. Beide landen hebben troepenversterkingen naar de grens gestuurd. De impasse is in eerste instantie te wijten aan de Ethiopische weigering het besluit van de internationale Grenscommissie (EEBC) over het grensverloop tussen beide landen uit te voeren, maar is voor een aanzienlijk deel op het conto te schrijven van Eritrea, dat weigert om op welke wijze dan ook een dialoog met het buurland aan te gaan. De EEBC heeft aangegeven eind november de grens als gedemarqueerd te beschouwen. De spanningen zullen dan ook verder oplopen naarmate deze datum dichterbij komt. Aangezien de lopende en potentiële missies in Afrika veel van de capaciteiten van de MIVD eisen, zijn slechts beperkt middelen aanwezig om dit dossier te volgen.

De politieke, militaire en veiligheidssituatie in Somalië, Ethiopië, Eritrea en Sudan, waren onderwerpen voor rapportage waarbij dit in het licht gezien moet worden van Nederlandse deelname aan de VN missie UNMIS en deelname aan de VN missie AMIS. Er is tevens gerapporteerd over de militaire en veiligheidssituatie in Zuid-Sudan en Darfur en over de piraterij voor de kust van Somalië.

- **Venezuela**

PLI 54763 22284 200701 121-1-1003

Venezuela kende een turbulent jaar. De hoge olieprijs zorgde ervoor dat president Chávez omvangrijke sociale projecten kon blijven betalen, één van de pijlers van de Bolivariaanse revolutie. Overige financieel-economische indicatoren (o.a. inflatiecijfers) geven echter een ronduit pessimistisch vooruitzicht voor Venezuela. President Chávez zorgde anno 2007 voor diverse (diplomatieke) incidenten en ruzies. Zo kreeg president Chávez ruzie met buurland Colombia over zijn (mislukte) bemiddeling in het vredesproces met de FARC. Aan diverse wapenaankopen is uitvoering gegeven en contacten op dit gebied met o.a. Rusland en Iran werden uitgebreid. President Chávez leed in december j.l. voor het eerst sinds 1998 een electorale nederlaag, in die zin dat een voorgenomen grondwetswijziging door het volk in een referendum afgewezen werd. De (binnenlandse) machtspositie van president Chávez lijkt ietwat verzwakt, temeer daar enkele voormalige vertrouwelingen zich van hem afgekeerd hebben.

Over de politieke, militaire ontwikkelingen en buitenlandse betrekkingen van Venezuela is gerapporteerd, in het bijzonder in relatie tot de Nederlandse Antillen en Aruba.

